

Ook in 2018 is er weer een cyclus van vijf lezingen met dit keer als centraal thema:

Wat beweegt de pelgrim?

Wat inspireert hem of haar? Het gaan naar een heilige plaats? Of naar een bijzonder persoon, een heremiet bijvoorbeeld, waarvan naam en faam van verre lokt? Is 't het avontuur te gaan naar vreemde landen, naar verre streken? Lukt de wildernis? Of is het de faam van kunst en cultuur: het zien van mooie steden, oude, roemrijke kloosters, grootse kathedralen? Misschien is het slechts de uitdaging, het sportieve gebeuren. Of het innen van persoonlijk belang: boetedoening, het verkrijgen van een aflaat, het oplossen van een conflict, of eenvoudigweg een zakelijk belang? Wellicht ook spelen meerdere motieven tegelijkertijd.

In een vijftal lezingen zullen gerenommeerde sprekers, ieder vanuit de eigen deskundigheid en door het geven van voorbeelden, de beweegredenen van de pelgrim nader belichten.

Programma

Woensdag 24 januari

Inspiratiebronnen van de pelgrim

Charles van Leeuwen

Pelgrimeren is van alle tijden, van alle culturen. Pelgrimeren omvat meer dan ons traditionele Santiago. Ook in vroegere tijden en andere culturen pelgrimeerden mensen naar heilige plaatsen: een afgelegen plek met een bijzondere natuurlijke gesteldheid, een hermitage of een klooster rondom een bijzonder persoon of leefgemeenschap. Vanaf de vroeg christelijke tijd hebben bijvoorbeeld de woestijnvaders een grote aantrekkingskracht gehad. Hun levenswijze, ver weg van het dagelijks gebeuren, kunnen we als een voorbeeld zien van de vele inspiratiebronnen die mensen in de loop van de eeuwen op pelgrimspad hebben doen gaan. De spreker zal op enkele voorbeelden nader ingaan.

...lees [meer...](#)

Charles van Leeuwen is historicus en verbonden aan de Universiteit van Maastricht. Eerder werkte hij aan de universiteiten van Bologna, Padua, Namen, Nijmegen en Louvain-la-Neuve. Zijn belangrijkste publicaties - Hemelse voorbeelden (2001), Vuur dat blijft branden (2005), Liefde in je naam (2007) en De wereld van frater Andreas (2017) - bewegen zich op het snijvlak van geschiedenis, literatuur en spiritualiteit. In zijn artikelen over klooster-geschiedenis, monniken en woestijnvaders komen heel wat pelgrims voor.

Woensdag 7 februari

Pelgrimeren als uitdaging

Mevr. Arita Baaijens

Pelgrimeren is afstand nemen van de gewone dagelijks ritmiek. Niet zelden is het afzien en doorzetten, bij tegenslag, fysiek ongemak en eenzaamheid. Afzien en doorzetten kunnen evenwel ook juist het doel van de reis zijn: het avontuur dat

trekt, een sportieve prestatie leveren, de uitdaging aangaan. Sommigen zoeken juist dát. Weg van de gewone dagelijkse ritmiek en zoeken naar het onbekende worden zo een positieve kracht.

...lees [meer](#)...

Arita Baaijens, bioloog en wetenschappelijk onderzoekster, zwerft al meer dan 20 jaar als een pelgrim door de woestijn met haar kamelen. Ze is gefascineerd door de wanhoop die je ervaart wanneer je niet weet waar je bent, wanneer er geen water te vinden is en je verstikt raakt door de uitputtende hitte en eenzaamheid. Arita is lid van Royal Geographical Society, verwierf de Internationale Women of Discovery Award, en schreef o.a. 'Een Regen van Eeuwig Vuur' en 'Zoektocht naar het Paradijs'

Woensdag 21 februari

Jacobus en Mohammed: de camino vanuit een multicultureel perspectief
Mevr. Kati Ihnat

Tot de dertiende eeuw was meer dan de helft van het Iberisch schiereiland onder Moslim heerschappij. In de lezing gaan we in op de invloed hiervan op de middeleeuwse pelgrimage naar Santiago de Compostela. Hoe dachten pelgrims en mensen die voor hen zorgden over de Moslims in het zuiden, en welke invloed had dit op hun reis?

We gaan in op de oorsprong en ontwikkeling van de legende over Santiago Matamoros (Jacobus de Morendoder), op de rol die de militaire ridderorden in de pelgrimage speelden, op de relatie tussen pelgrimage en kruistochten, en in meer algemene zin op de historische context van de 'Reconquista', de herovering van de Spaanse landen op de Moren door de Christenen in Noord-Spanje.

Mevr. Kati Ihnat is assistent professor aan de Radboud Universiteit Nijmegen en specialiste op het terrein van de middeleeuwse geschiedenis van het Iberisch schiereiland

Woensdag 21 maart

EMO's reis, pelgrimeren met een belang
Dick de Boer

Pelgrimeren is zelden geheel belangeloos. Dat geldt zeker voor de reis die Emo van Wittewierum in 1211-1212 naar Rome maakte. Natuurlijk was het directe belang van zijn reis de redding van zijn ziertogende kloostertje dat door een verbijsterende actie van de bisschop van Münster van een reddingsboei beroofd dreigde te worden. De ervaringen onderweg, de ontmoetingen met de culturele dynamiek van Frankrijk, Italië en het Duitse Rijk, de rechtstreekse confrontatie met de Klassieke Oudheid en het lange verblijf in Rome en Bologna maakten zijn reis in veel opzichten tot een pelgrimage.

Prof. dr. Dick E.H. de Boer (1947) is emeritus hoogleraar middeleeuwse geschiedenis aan de Universiteit Groningen. Hij studeerde geschiedenis en Nederlandse Taal en letterkunde in Leiden, publiceert over onderwerpen die uiteenlopen van de Hanze tot mirakelverhalen en werkte mee aan een groot

*aantal documentaires voor Teleac. Zijn boek *Emo's Reis* publiceerde hij in 2011 bij gelegenheid van zijn afscheidscollege. Eind 2017 verschijnt de 8ste druk.*

Woensdag 28 maart

De tocht als oefening

Paul van Tongeren

Oefening baart kunst. En pelgrimeren is een kunst. Maar misschien bestaat ook die kunst zelf wel in een voortdurende oefening. De lezing gaat niet over het oefenen als voorbereiding, maar over de tocht zelf als een soort oefening. Daarbij vormen gedachten over levenskunst en deugdethiek, en beperkte eigen ervaringen, de achtergrond.

Paul van Tongeren (1950) studeerde theologie en filosofie en was tot zijn emeritaat hoogleraar wijsgerige ethiek in Nijmegen en Leuven. Hij publiceerde onder meer 'Leven is een kunst' (Klement 2012) en 'Dankbaar' (Klement 2015). Hij loopt zelf (in etappes) naar Assisi.